

РЕШЕНИЕ

№ 114

гр. Русе, 02.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РУСЕ, V ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Татяна Т. Илиева

при участието на секретаря Миглена Ц. Кънева
като разгледа докладваното от Татяна Т. Илиева Гражданско дело №
20234520104875 по описа за 2023 година

Ищецът В. Г. П. твърди, че на 28.02.2022 г. между него и първият ответник бил сключен договор за паричен заем № 4415132/28.02.2022 г., по силата на който „Изи Асет Мениджмънт“ АД му предоставило заемната сума от 1000 лв. за срок от 12 месеца, която следвало да бъде издължена на 12 месечни погасителни вноски, при лихвен процент от 40% и ГПР – 48,07 %. В чл.4 били определени няколко различни вида обезпечения, които заемателят се задължил да предостави на заемотателя в срок до три дни от датата на сключване на договора: 1. две физически лица - поръчители, всяко от които да отговаря на конкретно посочени изисквания; 2. банкова гаранция с бенефициер - заемотателят, за сумата в размер на 1229,64 лв. със срок на валидност - 30 дни след крайния срок за плащане на задълженията по договора или 3. одобрено от Заемотателя - Дружество гарант, което предоставя гаранционни сделки.

На същата дата - 28.02.2022 г. бил сключен и договор за предоставяне на гаранция № 4415132 между В. Г. П. и втория ответник, по силата на който последният се задължил да издаде гаранция за плащане (за изпълнение на парични задължения) в полза на „Изи Асет Мениджмънт“ АД, с цел – гарантиране за изпълнението на всички задължения на потребителя, възникнали съгласно договор за паричен заем, както и за всички последици от неизпълнението на задълженията на потребителя по договора за паричен заем, за сума, покриваща: 1) задължение за връщане на заемната сума в размер на 1000лв.; 2) задължение за плащане на възнаградителна лихва; 3) задължение за плащане на законна лихва за забава в случай на забава на плащането, разходи за събиране на вземането, съдебни разноски, адвокатски хонорари. Договорът за

предоставяне на гаранция влизал в сила в случай, че потребителят не изпълни задължението си по чл.4, т.1 и чл.4, т.2 от договора за паричен заем в указания срок. Потребителят дължал възнаграждение на гаранта в размер на 510,36 лв., платимо разсрочено на вноски, всяка от които в размер на 42,53 лв., а падежите на всяка от дванадесетте вноски били изрично посочени и съвпадали с падежите на вноските за погасяване на задължението по договора за паричен заем. „Изи Асет Мениджмънт“ АД било овластено да приема вместо гаранта изпълнение задължението на потребителя за плащане на възнаграждение по договора за гаранция и всички други вземания на гаранта, а в случай, че платената по този начин сума била недостатъчна за погасяване на изискуемите задължения на потребителя към „Изи Асет Мениджмънт“ АД и на задължението на потребителя към гаранта, с внесената сума се погасявали с приоритет задълженията към гаранта.

С оглед цитираните договорни клаузи, сключените от ищеца договор за паричен заем и договор за предоставяне на гаранция били неразривно свързани. Ноторно било, че от кредитен продукт „Изи Кредит“ биха се възползвали лица, които спешно се нуждаят от пари. Нито възможността да осигури двама поръчители за толкова кратко време, отговарящи на посочените изисквания, нито възможността кредитът да се обезпечи с банкова гаранция, били реални опции за потребителя. Същият бил принуден, ако иска да получи малкия кредит в срок до 3 дни, да подпише договор за предоставяне на гаранция с юридическо лице, посочено от кредитора, срещу възнаграждение. При това едноличен собственик на капитала на гаранта „Файненшъл България“ ЕООД бил кредитодателят „Изи Асет Мениджмънт“ АД. Клаузата за обезпечението очевидно била съставена предварително и върху съдържанието ѝ потребителят не би могъл да влияе.

Ищецът счита, че договорът за паричен заем от 28.02.2022 г. е недействителен на основание чл.22 ЗПК, тъй като не били спазени изискванията на чл.10, ал.1, чл.11, ал.1, т.7 - 12 и ал.2 и чл.12, ал.1, т.7 – 9 от същия закон. Същият съдържал отделни елементи (договор за паричен заем, стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителските кредити, декларация-съгласие за определяне на изискванията и потребностите и за присъединяване като застраховано лице по застраховка „Живот“, общи условия за застраховка „Живот“). Последните два елемента не отговаряли на изискването за размер на шрифта, което водело до недействителност на договора.

Посоченият в него размер на годишния процент на разходите 48,07 % бил близък до законовия максимум по чл.19, ал.4 ЗПК - годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута,

определена с постановление на МС на Р. България. Посоченият в договора

размер на ГПР не бил верен, тъй като със сигурност не включвал възнаграждението за предоставяне на гаранция като разход по кредита. Чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК изисквал договорът да посочва ГПР и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР по определения в приложение № 1 начин. В случая допусканията не били посочени с числа. Нито размерът на годишния процент на разходите, нито размерът на общата сума, дължима от потребителя, били верни. Ако размерът на възнаграждението за гаранция бил включен при изчисляване на ГПР, последният значително щял да надхвърли законовия лимит по чл.19, ал.4 ЗПК.

Процесният договор за паричен заем бил недействителен и като сключен в противоречие с добрите нрави, по смисъла на чл.26 ЗЗД. В практиката си ВКС приемал, че противоречаща на добрите нрави е уговорка, предвиждаща възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, а за обезпечени кредити-двукратния размер на законната лихва. Независимо от нормата на чл.19, ал.4 ЗПК, в съдебната практика било прието, че дори при ГПР под този размер, съдът е свободен да прецени и то служебно дали е налице противоречие с добрите нрави.

Клаузата на чл.4 от договора за паричен заем относно предоставяне на гаранция от одобрено от „Изи Асет Мениджмънт“ АД юридическо лице, била неравноправна и нищожна. Възнаграждение по договор за предоставяне на гаранция не се дължало. Възнаграждението за гаранта в размер 510,36 лв. не било посочено сред съществените елементи на договора за паричен заем. Кредитополучателят бил в неизвестност за тази допълнителна сума, която оскъпявала кредита. Основно изискване, съгласно чл.10 ЗПК, било условията на договора да са посочени по ясен и разбираем начин, което в случая не било спазено – не бил посочен размерът на възнаграждението на гаранта, без която акцесорна сделка нямало да се сключи главната кредитна сделка.

При тълкуване обхвата на закрилата, предоставяна от закона с разпоредбата на чл.22 ЗПК, във вр. чл.11, ал.1, т.10 ЗПК, следвало да се съобрази и нормата на § 2 от ДР на ЗПК, съгласно която този закон въвежда разпоредбите на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити. Съгласно т.19 от Преамбюла на Директивата, за да се даде възможност на потребителите да взимат своите решения при пълно знание за фактите, те следва да получават адекватна информация относно условията и стойността на кредита и техните задължения, преди да бъде сключен договорът за кредит, която те могат да вземат със себе си и да обмислят. Според т.31 от Преамбюла на Директивата, за да се даде възможност на потребителя да познава своите права и задължения по договор за кредит, този договор следва да съдържа цялата необходима информация по ясен и кратък начин. С оглед цитираните цели на Директивата следвало да се приеме,

че нарушение на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, водещо до недействителност по смисъла на чл.22 от ЗПК, ще е налице не само, когато в договора изобщо не е посочен ГПР, но и когато формално е налице такова посочване, но това е направено по начин, който не е достатъчно пълен, точен и ясен и не позволява на потребителя да разбере реалното значение на посочените цифрови величини, както и когато формално е налице такова посочване, но посоченият в договора размер на ГПР не съответства на действително прилагания между страните.

Договорът за предоставяне на гаранция също противоразличавал на добрите нрави, поради нееквивалентност на престациите. Срещу задължението за заплащане на възнаграждение кредитополучателят не получавал нищо в замяна. Обезпечение на своето вземане получавал кредиторът по договора за заем, поставил изискване за сключване на подобен договор като условие за отпускането на паричния заем. Кредитополучателят бил поставен в положение, при което бил принуден от икономически по-силната страна да сключи договор с „Файненшъл България“ ЕООД, което лице било посочено и одобрено от кредитора по договора за заем. „Файненшъл България“ ЕООД се възползвало от по-неблагоприятното положение на другата страна, като бил наясно за условията на договора за кредит. В случая договорът за предоставяне на гаранция нарушавал основния принцип за неоснователно обогатяване, поради което противоречал на добрите нрави и бил нищожен.

Моли да бъде постановено решение, с което да се прогласи нищожността на договор за паричен заем № 4415132/28.02.2022 г., сключен между Венелин Г. П. и и „Изи Асет Мениджмънт“ АД, гр.София, на основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД поради противоречие със закона, а именно нормите на чл.10, чл.11, чл.12 и чл.22 от Закона за потребителския кредит, а в условията на евентуалност и на основание чл.26, ал.1, пр.3 от ЗЗД, поради накърняване на добрите нрави. Претендира прогласяване недействителността и на договор за предоставяне на гаранция № 4415132/28.02.2022г., сключен между него и „Файненшъл България“ ЕООД, поради накърняване на добрите нрави, на основание чл.26, ал.1, пр.3 от ЗЗД. Претендира направените по делото разноси.

Ответникът „Изи Асет Мениджмънт“ оспорва основателността и доказаността на предявените искове. Твърди, че от съдържанието на Стандартния европейски формуляр и от целия текст на приложения договор било видно, че не съществувало задължение за сключване на договор за предоставяне на гаранция, нито изискване за сключване на такъв договор с избрано от заемодателя дружество. Не била предвидена дължимост на възнаграждение за поръчителство, а представянето на обезпечение не било въздигнато в условие за отпускане на кредит.

В процесния договор бил посочен размерът на общата дължима сума по кредита, а единственият разход по кредита за потребителя била лихвата, която също

била посочена и като наименование, и като процент, и като размер. Договорът съдържал размер и брой на погасителни вноски, дата на плащане на всяка от тях и обща дължима сума. Годишният лихвен процент бил изчислен по определения в Приложение 1 от ЗПК начин. Ако ищецът, въз основа на представената в договора информация, изчислял ГПР по формулата от Приложение 1 ЗПК, щял да получи резултат, посочен в договора за потребителски кредит. От същия било видно, че представената информация съответствала на законовите изисквания за пълнота, точност и яснота.

Ответникът оспорва и твърденията на ищеца, че договорът за потребителски кредит противоречи на добрите нрави. В сферата на кредитирането те били обективирани в разпоредбите на ЗПК. Инициативата за сключване на договора произтичала от ищеца. Дружеството му предоставило предложение за кредит (Стандартен европейски формуляр), в което параметрите на кредита били изрично посочени, както и изискването за представяне на обезпечение. Негово право било да се съгласи с тези условия и да сключи договор или да откаже да сключи договор. Ищецът – заемател преценил възможностите си, съгласил се с тези условия и ги приел, подписвайки договора. Хипотезата за накърняването на добрите нрави по чл. 26.ал. 1 ЗЗД, обхващала различни случаи, но тя не можела да се противопостави на императива в чл. 12 ЗЗД за добросъвестността при сключването на договора, какъвто бил конкретния случай.

Законната лихва била предвидена да обезщети кредитора в случай на забавено изпълнение. Лихвата по кредита била цената за използване на паричните средства, тя покривала и среднопретеглените разходи по отпускане и управление на кредита (цена на заемния ресурс, инфлация, оперативни разходи и пр.).

Договорът за потребителски кредит бил сключен в писмена форма, на хартиен носител, по ясен и разбираем начин, като всички негови елементи били представени с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора. Декларацията-съгласие и общите условия за застраховка „Живот“ не били част от договора за паричен заем и претенциите по отношение на тях следвало да бъдат насочени към ЗД „Евроинс“ АД. Лихвеният процент по процесния договор бил фиксиран и ясно посочен в чл. 2, т. 6 от същия. Условията за прилагането на лихвения процент също били записани в договора. Размерът на лихвения процент бил в съответствие с изискванията на ЗПК. Като елемент на ГПР (чл. 19, ал. 1 ЗПК), той бил в рамките на ограничението, предвидено в чл. 19, ал. 4 ЗПК. В ЗПК не било предвидено изрично ограничение на размера на годишния ГПР (възнаградителна лихва).

Договорът за потребителски кредит бил в съответствие с изискванията на чл.11, ал. 1 т. 10 ЗПК. В него бил посочен ГПР, общата дължима от потребителя сума,

посочени били и взетите предвид допускания. В чл. 11, ал.1, т. 10 пишело „допускания“, а не „разходи“. Думата „допускания“ в закона се използвала в смисъл на предвиждания за бъдещето, а не в смисъл на разходи, част от ГПР. Тези допускания или предвиждания били изчерпателно изброени както в чл. 19 от Директива 2008/48 на Европейския Парламент и на Съвета относно договорите за потребителски кредити, така и в издадения в нейното изпълнение ЗПК – т.3 от Приложение № 1 към чл. 19, ал. 2 ЗПК. В настоящия случай приложимо било единствено първото базово допускане, а именно, че договорът ще е валиден за срока, за който е бил сключен, и кредиторът и потребителят ще изпълняват своите задължения в съответствие с условията и сроковете по договора, което било посочено в чл. 2, т. 8 от него. Чл. 11, т. 10 ЗПК не изисквал да се посочи в договора и математическия алгоритъм, по който се изчислява ГПР, защото изчислението се извършвало само по определения в Приложение 1 (ЗПК) начин. ГПР по договора включвал всички разходи по кредита в съответствие с чл. 19, ал. 1 ЗПК. В него била включена само лихвата по кредита, тъй като това бил единственият разход по кредита за кредитополучателя.

Предвидените в чл. 4 от договора за паричен заем обезпечения не пораждали разходи, които следва да бъдат включени в ГПР. Този извод следвал от дефиницията на понятието „общ разход по кредита за потребителя“, дадена в § 1, т. 1 ДР ЗПК. Евентуални разходи, свързани с представянето на банкова гаранция, намиране на поръчители или дружество-гарант не могли да бъдат разглеждани като елемент от общия разход по кредита за потребителя. Отношенията между заемополучателя и поръчителите, заемополучателя и банката, издала гаранцията, заемополучателя и дружеството-гарант, били отношения между заемополучателя и трети лица, възникнали преди или след пораждане на правоотношението по договора за кредит. Те не били част от заемното правоотношение и евентуалните разходи, които могат да възникнат във връзка с тези отношения не биха представлявали пряк разход, свързан с кредита. Поетото от потребителя облигационно задължение по негов избор да осигури едно от възможни три вида обезпечения не само че не било задължително условие за получаване на кредита, но дори не било обвързано с последици от неизпълнение.

Възнаграждението по договора за поръчителство не било включено при изчисляване на ГПР, тъй като то не било част от общия разход по кредита за потребителя. Договорът за предоставяне на гаранция бил отделно облигационно правоотношение, с различен правен субект, възникнало след сключване на договора за паричен заем. Възнаграждението на дружеството-гарант било насрещна престация срещу поетото задължение за обезпечаване на кредит и било дължимо не към Заемодателя, а за предоставена услуга от „Файненшъл България“ ЕООД, като било уговорено да възникне задължение по нея само при неизпълнение от страна на заемателя на задължението му да представи едно от другите две обезпечения по договора за заем. Поради което разходът по договора за поръчителство не се включвал

в общия разход по кредита и в ГПР на същия кредит. Размерът на ГПР по договора бил в съответствие с изискванията на чл.19, ал.4 от ЗПК. Разликата в стойностите на ГЛП и ГПР се дължала на разликата в естеството и начина, по който се определяли и изчислявали. Годишният лихвен процент представлявал частта от главницата, изразена в проценти на годишна база. Годишният процент на разходите представлявал коефициент с процентно изражение, съотношение между размера отпуснатата в заем сума и размера на разходите, посочени в § 1, т. 1 ДР ЗПК, които заемополучателят ще направи. За да се определи размерът на ГПР се прилагала определената в Приложение № 1 към ЗПК формула. Тя включвала размер и брой на погасителни вноски, брой и размер на усвоявания по кредита, интервал между усвояване на кредита и съответната погасителна вноска и пр. За да бъде изчислен ГПР се вземали предвид множество параметри по договора за кредит и нямало как ГПР и годишният лихвен процент да са съотносими един към друг. Поради разликите в определянето и изчисляването на двата процента, те били различни при едни и същи изходни показатели. Това не означавало, че в договора има скрити разходи, нито че всички подлежащи на включване в ГПР разходи не са взети предвид при изчисляването му.

ГПР по договора бил не по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на МС на Р.България. Надвишаването на законовия размер на годишния процент на разходите не водело до недействителност на договора. Съгласно чл. 19, ал. 5, само клаузите, с които се надвишава размера на ГПР, се считат за нищожни.

Ролята на обезпечението била да осигури кредитора срещу неизпълнение и евентуално да подготви удовлетворяване на вземането му в периода на „разминаване“ на престациите. Представянето на обезпечение не било свързано с оценката на кредитоспособността и не я замествало. Ищецът е бил уведомен предварително както за изискуемите обезпечения, така и за представянето на избраното от него обезпечение най-късно в тридневен срок след подписване на договора. Ищецът кандидатствал за кредит, който следва да бъде обезпечен. След като в рамките на три дни от подписване на договора не представил обезпечение под формата на поръчители или банкова гаранция, влязъл в сила договорът за поръчителство, сключен между ищеца и „Файненшъл България“ ЕООД. Както сключването на договора за паричен заем при посочените условия, така и избора на обезпечение, са зависели изцяло от волята на ищеца.

Ответникът оспорва и твърдението, че клауза 4, предвиждаща представяне на обезпечение, е неравноправна и нарушава изискванията на чл.143 и чл. 146 ЗЗП. Тя отговаряла на изискванията за прозрачност на договорните клаузи, предвидени в Директива 93/13. За физическите лица-поръчители били посочени ясно критериите, на които следвало да отговарят, а за поръчител-юридическо лице било посочено

единствено, че следва да бъде одобрен от кредитора. Потребителят имал възможност да предложи неограничен кръг юридически лица-поръчители и само при негово възражение, че те са неправилно отхвърлени от кредитора, можело да се претендира недобросъвестно поведение.

Предвид изложеното, моли исковете да бъдат отхвърлени изцяло като неоснователни и недоказани.

Вторият ответник „Файненшъл България“ ЕООД също изразява становище за неоснователност на исковите претенции. Твърди, че процесният договор за поръчителство отговаря на приложимите изисквания на закона, спазена била и изискваната форма. Дружеството сключвало договори за поръчителство в рамките на дейността, за която било регистрирано. Договорът за поръчителство уреждал отношенията между ищеца и „Файненшъл България“ ЕООД по повод задължението на „Файненшъл България“ ЕООД да обезпечи кредита на ищеца. В ЗЗД липсвала изрична. С предоставеното поръчителство „Файненшъл България“ ЕООД извършвало възмездна услуга в полза на Заемодателя. Договорът за предоставяне на поръчителство бил сключен само и единствено поради възлагането от ищцовата страна и то само при условие, че ще получат уговореното възнаграждение. Дружеството, изпълнявайки гаранционни сделки по занятие, нямало интерес да сключва безвъзмездни сделки. Дължимото му се възнаграждение по договора било определено след извършена преценка на риска. Ако насрещната страна го е считала за несправедливо висок, тя изобщо не би сключила договора. Клаузите в договора за поръчителство били формулирани достатъчно ясно и разбираемо и всеки разумен потребител би могъл да прецени икономическите последици от сключването му. Същият влизал в сила само ако заемополучателят не представи на кредитното дружество обезпечение под формата на поръчителство от физически лица или банкова гаранция. Преценяването на неравноправната клауза в договора не включвало определянето на основния му предмет, както и съответствието между цената или възнаграждението от една страна и стоката и услугата, която ще бъде доставена или извършена в замяна, от друга страна, при условие, че тези клаузи на договора са ясни и разбираеми. Моли да бъде постановено решение, с което да се отхвърлят изцяло като неоснователни и недоказани предявените искове от страна на ищеца.

Съобразявайки становищата на страните, събраните по делото доказателства по вътрешно убеждение и приложимия закон, съдът прие за установено от фактическа страна, следното:

По делото е приет като доказателство договор за паричен заем №4415132 от 28.02.2022 г., съдържанието на който се установява, че е сключен между заемодателя „Изи Асет Мениджмънт“ АД и заемателя В. П., за сумата 1 000 лв., която заемателят се задължава да върне за срок от 12 месеца, на 12 погасителни вноски, всяка в размер на

102.47 лв. Посочени са в последователност и датите на плащане на всяка от вноските. Страните договорили общ размер на всички плащания 1229.64 лв. при фиксиран годишен лихвен процент по заема 40 %, лихвен процент на ден, приложим при отказ от договора - 0.11 % и годишен процент на разходите по заема 48.07 %.

Съгласно чл. 4 от контракта, заемателят се задължава в тридневен срок от сключване на договора да предостави на заемотателя едно от следните обезпечения: 1. - две физически лица поръчители с тр. възнаграждение от 1 000 лв., при безсрочен тр. договор, лицето да не е заемател или поръчител по друг паричен договор с ответника "Изи Асет Менджмънт", да няма неплатени осигуровки последните две години, да няма задължения към други банкови и финансови институции или ако има, кредитната история на лицето да е със статус не по-лош от "редовен"; 2. - банкова гаранция с бенефициер заемотателя, със срок на валидност 30 дни след крайния срок за заплащане на задълженията по договора или 3. – одобрено от заемотателя дружество-гарант, което предоставя гаранционни сделки.

Отново на 28.02.2022 г. ищецът сключва с втория ответник „Файненшъл България“ ЕООД, чрез „Изи Асет Мениджмънт“ договор за предоставяне на гаранция под същия номер /4415132/, с който ответното дружество се задължило да издаде гаранция за плащане (за изпълнение на парични задължения) в полза на „Изи Асет Мениджмънт“ АД, с цел – гарантиране за изпълнението на всички задължения на потребителя, възникнали съгласно договор за паричен заем, както и за всички последици от неизпълнението на задълженията на потребителя по договора за паричен заем, за сума, покриваща: 1) задължение за връщане на заемната сума в размер на 1000лв.; 2) задължение за плащане на възнаградителна лихва; 3) задължение за плащане на законна лихва за забава в случай на забава на плащането, разходи за събиране на вземането, съдебни разноски адвокатски хонорари. Договорът влиза в сила в случай, че потребителят не изпълни задължението си по чл.4, т.1 и чл.4, т.2 от договора за паричен заем в указания срок. За поемане на горното задължение от страна на гаранта, потребителят му дължи възнаграждение в размер на 510,36 лв., платимо разсрочено на вноски, всяка от които в размер на 42,53 лв., като падежите на всяка от дванадесетте вноски съвпадат с падежите на вноските за погасяване на задължението по договора за паричен заем. „Изи Асет Мениджмънт“ АД е овластено да приема вместо гаранта изпълнение задължението на потребителя за плащане на възнаграждение по договора за гаранция и всички други вземания на гаранта.

По делото е прието заключението по назначената съдебно-икономическа експертиза, съгласно което размерът на ГПР съобразно сключения договор за потребителски кредит с включване на разходите за възнаграждение за предоставяне на гаранция по договора за предоставяне на гаранция е 205.53 %. Така общият размер на всички разходи по договора за кредит възлиза на 1740 лв., от който 1000 лв. е

главницата, 229.64 лв. е договорната лихва и 510.36 лв. е възнаграждението за предоставяне на гаранция.

При така изложените обстоятелства по договора, от правна страна окръжен съд намира следното:

В настоящия казус, представеният писмен договор за заем /кредит/ № 4415132/28.02.2022 г. не се оспорва по автентичност от процесуалния представител на ответника. Окръжен съд намира за основателни наведените в исковата молба твърдения за недействителност на договора поради противоречие със ЗПК.

Установената фактическа обстановка налага следните правни изводи:

Изхождайки от предмета на договора за паричен заим и страните по него – физическо лице, което при сключване на контракта действа извън рамките на своята професионална компетентност, и финансова институция по смисъла на чл.3, ал.1 ЗКИ, предоставяща кредити в рамките на своята търговска дейност, съдът приема, че процесният контракт има характеристиките на договор за потребителски кредит, чиято правна уредба се съдържа в действащия ЗПК, в който законодателят предявява строги изисквания за формата и съдържанието на договора за потребителски кредит, уредени в глава трета, чл.10 и чл.11, като на общо основание и съгласно чл.24 ЗПК се прилагат правилата на чл.143 – 148 от ЗЗП.

Съгласно [чл. 22 от ЗПК](#), когато не са спазени изискванията на чл. 10 ал. 1, чл. 11 ал. 1 т. 7- 12 и т. 20, [чл. 12 ал. 1 т. 7- 9 от ЗПК](#), договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпването на тази недействителност. Същата има характер на изначална недействителност, защото последиците ѝ са изискуеми при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвата и другите разходи.

Императивно изискване като основание за действителност на договора за потребителски кредит е това по [чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК](#) - за посочване на общата дължима сума и същото е въведено, за да гарантира, че потребителят ще е наясно по какъв начин се формира неговото задължение. В тази връзка следва да се отбележи, че ГПР представлява вид оскъпяване на кредита, защото тук са включени всички разходи на кредитната институция по отпускане и управление на кредита, както и възнаградителната лихва. Затова е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжникът, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. В конкретния случай е посочено по договора за заем, че ГПР е 48,07 %, а лихвата - 40 %, но от съдържанието на договора не може да се направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР, нито пък е ясно какво представлява разликата между размера на ГПР и лихвата, която е част от него. Всичко това поставя

потребителя в положение да не знае колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита, което ще дължи и в това именно е недействителността в случая, като неспазено изискване на посоченото законово основание.

Договорът е сключен в нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 11 и във вр. с т. 12 от ЗПК. Към него не е приложен погасителен план, а и в съдържанието на контракта липсва информация за това с всяка отделна погасителна вноска каква част от задължението за главницата, лихви и други разходи се погасява, тоест няма разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата изчислена на база лихвения процент.

Отделно от това, в договора за заем е посочен общият размер на дължимата сума - 1229,64 лева, която е сборът от стойността на главницата и лихвата. Наред с това обаче, както беше посочено по-горе, заедно с подписване на договора за кредит и на същия ден, между ищеца и „Файненшъл България“ ЕООД, чрез посредника си „Изи Асет Мениджмънт“ АД, е сключен друг договор за предоставяне на гаранция под същия номер, с който се обезпечава задължението на потребителя по кредита, като за услугата на гаранта се дължи възнаграждение в размер на 510,36 лева. Именно в тази връзка двата договора не само са свързани, но възнаграждението по единия (за гаранцията) е предвидено да се заплаща с погасителния план по другия (кредита). Принципно няма пречка за подобна свобода на договаряне, но при това положение единият договор става част от съдържанието на другия чрез включването на цената на услугата и оттук за договора за гаранция също ще са приложими правилата на ЗЗП, а по кредита следва се отчитат и договорките по договора за гаранция. Казано по друг начин, в договора за кредит има вписана уговорка за обезпечения, която произтича от чл. 4 от контракта, но размерът на възнаграждението на гаранта е дължим по друг договор, сключен с посредничеството първия ответник. Сумата за възнаграждението се явява част от договора за заем, като включена в съдържанието му и в погасителния план. Действително в договора за заем заемателят принципно има право на избор - сам да си осигури поръчител, отговарящ на множество изисквания, да предостави банкова гаранция или пък да използва одобрен от заемотателя гарант (каквото в случая се явява „Файненшъл България“ ЕООД), с който да сключи договор за гаранция, за което обаче ще дължи допълнително възнаграждение. Това съвсем не означава, че възнаграждението за обезпечение не се дължи във връзка с кредита или пък, че то не следва да бъде включено като разходи по него, след като именно това възнаграждение го оскъпява значително и за потребителя това са допълнителни разходи във връзка с усвояения заем, които той трябва да плати.

Според [чл. 19, ал. 1 от ЗПК](#), ГПР изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид/, изразени като годишен процент от общия

размер на предоставения кредит. ГПР се изчислява по специална формула, като спазването на това изчисление дава информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР и общо дължимата сума по договора. Тоест, в посочената величина /бидейки глобален израз на всичко дължимо по кредита/, следва по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. Посочването само с цифрово изразение на процента ГПР не е достатъчно, за да се считат спазени законовите изисквания. Целта на цитираната разпоредба на чл. 11, т. 10 от ЗПК е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да стори във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. Поради това в договора трябва да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но изрично и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. Поставянето на кредитополучателя в положение да тълкува всяка една клауза и да преценява дали тя създава задължение за допълнителна такса по кредита, невяключена в ГПР, противоречи на изискването за яснота, въведено с [чл. 11 ал. 1 т. 10 от ЗПК](#). Според договора за кредит ГПР е 48,07 %, но това не е размерът на действителните разходи за длъжника, защото сумата е без тази за възнаграждението за гаранцията по другия договор, а с включването и на тази такса кредитът се оскъпява допълнително, така че, видно от експертното заключение, действителният размер на ГПР е 205.53%. Затова и тази клауза за обезпечение е нищожна на основание [чл. 19 ал. 5 от ЗПК](#), защото общите разходи на кредита, регламентирани в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, включват именно разходи за допълнителни услуги. Така таксата за тази услуга за гаранцията прикрива разходи, които по естеството си следва да са включени в ГПР. В тази връзка е и санкцията на нормата на чл.21, ал. 1 ЗПК, която предвижда, че всички клаузи, които имат за цел или резултат заобикаляне на императивните изисквания на закона, са нищожни. Тази неточност в посочването на размера на разходите поставя потребителя в положение да не знае колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита, което ще се дължи и в това именно е недействителността в случая, като неспазено изискване на посоченото законово основание.

Посочването в договора за кредит на по-нисък от действителния ГПР представлява невярна информация и следва да се окачестви като нелоялна и по-конкретно заблуждаваща търговска практика, съгласно чл. 68г ал. 4 от ЗЗП, във връзка с чл. 68д ал. 1 от ЗЗП. Тя подвежда потребителя относно спазване забраната на [чл. 19, ал. 4 от ЗПК](#) и не му позволява да прецени реалните икономически последици от сключването на договора. Именно затова клаузата от договора не отговоря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, като липсата на ясна, разбираема и недвусмислена информация в договора не дава възможност на потребителя да прецени икономическите последици

от сключването на договора, предвид предоставените му от законодателя съответни стандарти за защита. Този пропуск сам по себе си е достатъчен, за да се приеме, че договорът, съдържащ тази клауза, е недействителен, на основание чл. 22 от ЗПК, във връзка с [чл. 26, ал. 1, предл.1 от ЗЗД](#).

Атакуваният договор не съдържа информация и относно размера на лихвения процент на ден /такъв е предвиден само при отказ от договора/, което също е част от задължителното му съдържание, предвидено в чл.11, ал.1, т.20 ЗПК и самостоятелно основание за неговата недействителност.

По отношение клаузата, касаеща възнаградителна лихва, са налице и други основания за недействителност. В договора е предвиден лихвен процент – 40 %. Така уговорен, размерът на възнаградителна лихва противоречи на добрите нрави. Действително към датата на сключване на договора няма императивни разпоредби, определящи максималния размер на възнаградителната лихва, но това не означава, че свободата на договаряне не е ограничена и то при положение, че се касае за потребителски договор, при който потребителят е по-слабата икономическа страна, поради което се ползва със засилена защита от ЗЗП и ЗПК. В правната доктрина и съдебната практика се приема, че накърняване на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1 от ЗЗД е налице, когато се нарушава правен принцип, изрично формулиран или проведен чрез създаване на конкретни други разпоредби. Такъв основен принцип е добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Налице е трайно установена практика на ВКС, според която съглашение за плащане възнаградителна лихва е действително, ако тя не надвишава тройния размер на законната лихва. Към датата на сключване на процесния договор, размерът на законната лихва е 10.00 %, т.е. уговореният в контракта годишен лихвен процент надвишава повече от три пъти законната лихва, в нарушение на добрите нрави. Поради това клаузата на чл.2, т.6 от Договора накърнява равноправието между страните, противоречи на добрите нрави и е в разрез с принципа на добросъвестността при договаряне, с оглед което се явява нищожна на основание чл.26, ал.1 от ЗЗД.

По изложените мотиви съдът приема, че предявеният иск за прогласяване нищожността на Договор за паричен заем № 4415132/28.02.2022 г. като противоречащ на императивни разпоредби на ЗЗП, ЗПК и ЗЗД е основателен и като такъв следва да се уважи.

Съгласно вписванията в Търговския регистър, заемотателят и гарантът по договора за предоставяне на гаранция са свързани лица, доколкото "Изи Асет Мениджмънт" АД е едноличен собственик на капитала на "Файненшъл България" ЕООД. Това води до извода, че

за сключване на договора за предоставяне на гаранция заемателят е бил насочен от заеодателя към точно определено дружество-гарант. От друга страна, непредоставянето на обезпечение само по себе си не води до никакви вреди за заеодателя. Такива биха възникнали едва при неизпълнение на задължението на заемателя за връщане на заемната сума и невъзможност за удовлетворяване от имуществото му. Този риск следва да се съобрази от заеодателя към момента на сключване на договора за заем и да намери отражение при вземане на решение за отпускане на заема и параметрите, при които да стане това. Вместо това, предварително е поставено условие за предоставяне на обезпечение, за което се дължи възнаграждение, а дължимите плащания са разсрочени и включени в месечните погасителни вноски по договора за заем. По този начин възнаграждението по договора за предоставяне на гаранция реално увеличава печалбата на заеодателя (съгласно чл. 3, ал. 3 от договора за предоставяне на гаранция заемателят е овластен да приема вместо гаранта изпълнение на задължението за заплащане на възнаграждение), защото при заплащане на всички задължения се реализира допълнителна сума, представляваща сигурна печалба, предвид погасяването както на заема, така и на възнаграждението за гаранта.

Нищожността на клаузата, предвидена в клаузата на чл. 4 от Договор за паричен заем № 4415132 от 28.02.2022 г., сключен с първия ответник „Изи Асет Мениджмънт“ АД, влече след себе си и нищожност на сключения към него Договор за предоставяне на гаранция № 4415132 от същата дата с втория ответник „Файненшъл България“ ЕООД. Той има акцесорен характер спрямо договора за заем и не може да съществува самостоятелно, тъй като служи за обезпечаване на задълженията по договора за заем. Клаузата на чл.3 от Договор за предоставяне на гаранция накърнява добрите нрави и в този смисъл е нищожна на основание [чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД](#). Съгласно общия принцип за свобода на договаряне, залегнал в [чл. 9 от ЗЗД](#), страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на повелителните норми на закона и добрите нрави. Добрите нрави са неписани общовалидни морални норми, които съществуват като общи принципи или произтичат от тях и са критерии за оценка на сделките. За противоречащи на добрите нрави следва да се считат сделки, с които неравноправно се третират икономически слаби участници в оборота и се използва недостиг на материални средства на един субект за облагодетелстване на друг. Поемането на задължение от страна на длъжника да заплати възнаграждение на гаранта е уговорено единствено в интерес на последния. То увеличава неимоверно тежестта на задължението на потребителя, тъй като се кумулира към задълженията му по договора за заем. Налице е следователно явна нееквивалентност на насрещните престации, тъй като срещу задължението за заплащането на възнаграждение на гаранта потребителят не получава никаква насрещна престация. Без съмнение, клаузата на чл.3, ал.1 от договора за гаранция, предвиждаща заплащане на възнаграждение в полза на

поръчителя, е и неравнопоставна съгласно чл. 143, ал. 2, т. 20 във връзка с чл. 143, ал. 1 от ЗЗП. Тази уговорка внася значително неравнопоставие в правоотношението, а престациите на страните са явно нееквивалентни. Дружеството-гарант поема задължение да отговаря за задълженията на заемателя в общ размер 1229.64 лв., срещу което заемателят заплаща възнаграждение в размер на 510.36 лв., представляващо повече от половината от размера на заема – 1000 лева. При това отговорността на гаранта може изобщо да не бъде реализирана, ако заемателят добросъвестно изпълнява задълженията си по договора за заем, но въпреки това ще следва да заплати възнаграждение на гаранта. Освен това, отговорността на последния зависи изцяло от преценката на заемотателя, което означава, че дори и да не получи изпълнение по договора за заем, имуществената отговорност на гаранта може да не бъде ангажирана. По този начин клаузата на практика прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на заемотателя за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията му. По делото не са ангажирани доказателства тази клауза да е индивидуално уговорена с потребителя, а и от съдържанието на договора за гаранция може да се направи извод, че е предварително изготвен от търговеца и при сключването му потребителят не е могъл да влияе върху клаузите му. Поради това съдът приема, че договорът за предоставяне на гаранция е нищожен поради накърняване на добрите нрави.

За настоящото производство следва да се присъди адвокатско възнаграждение в полза на процесуалния представител на ищеца - адвокат К. Х.. Същата му е предоставила безплатно правна помощ, съгласно чл.38, ал.2 ЗА за защита в настоящото производство, което се установява от приложения договор за правна защита и съдействие. На основание чл. 38, ал.2 ЗА, вр. с чл. 7, ал.2 от Наредба № 1 от 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, на адвокат Х. следва да се присъди адвокатско възнаграждение по двата иска в общ размер 2000 лв

Съобразно изхода от спора ответниците следва да заплатят на ищеца направените от него деловодни разноски в размер на 250 лв. /заплатени държавна такса и депозит вещо лице/.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА НИЩОЖНОСТТА на Договор за паричен заем № 4415132/28.02.2022 г., сключен между „Изи Асет Мениджмънт“ АД, с ЕИК 131576434, със седалище и адрес на управление: гр.София, ж.к.,„Люлин 7“, бул.“Джавахарлал Неру“ 28, ет.2, ап.40-46 и В. Г. П., ЕГН *****, от гр.Русе, като противоречащ на императивни разпоредби на ЗЗП, ЗПК и ЗЗД.

ПРОГЛАСЯВА НИЩОЖНОСТТА на Договор за предоставяне на гаранция № 4415132/28.02.2022 г., сключен между „Файненшъл България“ ЕООД, с ЕИК 202513690, с ъс седалище и адрес на управление: гр.София, ж.к.,„Люлин 7“, бул.“Джавахарлал Неру“ 28, ет.2, ап.40-46 и В. Г. П., ЕГН *****, от гр. Русе, на основание чл.26, ал.1, пр.3 от ЗЗД, поради накърняване на добрите нрави.

ОСЪЖДА „Изи Асет Мениджмънт“ АД, с ЕИК 131576434, със седалище и адрес на управление: гр.София, ж.к.,„Люлин 7“, бул.“Джавахарлал Неру“ 28, ет.2, ап.40-46 и „Файненшъл България“ ЕООД, с ЕИК 202513690, със седалище и адрес на управление: гр.София, ж.к.,„Люлин 7“, бул.“Джавахарлал Неру“ 28, ет.2, ап.40-46, да заплатят на адвокат К. Х., с ЕГН *****, от АК-Русе, на основание чл.38, ал.2 от ЗА, **2000 лева** адвокатско възнаграждение за оказаната на ищеца безплатна адвокатска помощ в настоящото производство.

ОСЪЖДА „Изи Асет Мениджмънт“ АД, с ЕИК 131576434, със седалище и адрес на управление: гр.София, ж.к.,„Люлин 7“, бул.“Джавахарлал Неру“ 28, ет.2, ап.40-46 и „Файненшъл България“ ЕООД, с ЕИК 202513690, със седалище и адрес на управление: гр.София, ж.к.,„Люлин 7“, бул.“Джавахарлал Неру“ 28, ет.2, ап.40-46, да заплатят на В. Г. П., ЕГН *****, **250 лв.** деловодни разноси.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Окръжен съд- Русе в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Русе: _____